

SMURTO PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO VILNIAUS PRANO MAŠIOTO PRADINĖJE MOKYKLOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) parengtas vadovaujantis LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymu dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo (2017 m. kovo 22 d. Nr. V-190) bei LR švietimo ir mokslo ministro įsakymu dėl pritarimo rekomendacijoms dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (2012 m. rugpjūčio 28 d. Nr. V-1268) bei Metodinėmis rekomendacijomis (E.Karmaza, E.G. Karmazė, N.Grigutytė. Smurtas mokykloje: prevencija ir pagalba. Vilnius, 2007).

2. Tvarkos aprašo *paskirtis* – padėti Prano Mašiotų pradinei mokyklai (toliau – Mokykla) užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto ir prievartos apraiškoms Mokyklos aplinką.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto prevencijos ir intervencijos vykdymą Mokykloje.

4. Tvarkos aprašo *tikslas* - siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką bei saugią atmosferą Mokykloje, nustatyti veiksmų seką individualiu, klasės, Mokyklos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais *principais*:

5.1 Smurtinis atvejis Mokykloje turi būti išaiškintas.

5.2. Nukentėjusiajam turi būti suteikta pagalba.

5.3. Nukentėjusysis turi įgyti pakankamai įgūdžių apsisaugoti nuo smurto ateityje.

5.4. Smurtą matę vaikai turi būti pamokomi, kaip elgtis tokioje situacijoje.

5.5. Smurtautojas turi gauti adekvačią drausminę priemonę.

5.6. Smurtautojas turi gauti psichologinę pagalbą.

5.7. Turi būti įvertintos ir pakeistos aplinkybės, kuriomis kilo smurtinis atvejis.

6. Tvarkos apraše vartojamos *sąvokos*:

Smurtas (šiam Apraše) suprantamas kaip fizinės jėgos prieš kitą asmenį panaudojimas, turint tikslą fiziškai ar/ir psichologiškai paveikti (*tai gali būti kito žmogaus mušimas, stūmimas, kojos pakišimas, daiktų mėtymas į asmenį, kito asmens daiktų gadinimas, spjaudymas, kandžiojimas, rūbų plėšymas, dūrimas, draskymas, tampymas, smaugimas, grasinimas susidoroti, ir kiti veiksmai, sukeliantys fizinį ir psichologinį skausmą*).

Prevencija suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

Prevencijos tikslas – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką Mokykloje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklaunami ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas mokykloje susijęs su emocijomis mokinių, mokyklos darbuotojų, tėvų gerove, jų tarpusavio santykiais.

Intervencija suprantama kaip mokyklos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų Mokyklos darbuotojų (toliau – mokyklos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visumą.

Poveikio priemonė – Mokyklos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję Mokyklos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

Ugdymosi vietos pakeitimas – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje Mokyklos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

Rekomendacijose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Mokyklos veikla ir valdymas:

7.1. Atsakomybė: mokyklos vadovas atsako už Aprašo įgyvendinimą mokykloje, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi Mokyklos vaiko gerovės komisija;

7.2. Vertybės: Mokykla puoselėja pozityvias bendražmogiškas vertybes (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarba, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kurias atitinka visų mokyklos darbuotojų elgesys ir veikla;

7.3. Elgesio normos: Mokykloje susitariama dėl elgesio taisyklių (normų), kuriose aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus/laukiamas, tiek neleistinas/nepageidaujamas mokinių elgesys, numatomi mokinių skatinimo, motyvavimo už pozityvų elgesį priemonės ir būdai, jie yra žinomi ir suprantami visiems Mokyklos bendruomenės nariams, jais vadovaujasi kiekvienas Mokyklos darbuotojas, siekdamas atpažinti ir pastiprinti pozityvų mokinių elgesį;

7.4. Pareigybių aprašai: mokyklos darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios mokymo(si) aplinkos mokykloje puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias pagal Mokyklos nustatytą tvarką;

8. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

8.1. nuoseklus ir reguliarus mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas: nuosekliai ir reguliariai ugdomi mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai;

8.2. mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas gali būti vykdomas:

8.2.1. integruojant į dalyko(-ų) ugdymo turinį;

8.2.2. įgyvendinant prevencines programas;

8.2.3. integruojant į neformaliojo vaikų švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, pilietiškumą, saviraiškų dalyvavimą skatinančias veiklas;

8.2.4. kitu Mokyklos pasirinktu būdu;

8.3. Mokyklos pedagoginių darbuotojų profesinė kompetencija: pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

9. Pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimas:

9.1. Mokyklos bendruomenės narių santykiai: mokykloje kuriama mokymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba, parama ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos mokinių stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo mokyklos bendruomenei jausmai;

9.2. nenutrūkstamas procesas: pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimas ir puoselėjimas yra nenutrūkstamas, cikliškas procesas, susidedantis iš nuoseklių penkių etapų:

9.2.1. esamos situacijos įvertinimo: Mokyklos vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi mokyklos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, mokyklos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

9.2.2. Mokyklos bendruomenės narių sąmoningumo didinimo ir įsitraukimo: pozityvaus Mokyklos mikroklimato kūrimu ir pozityvių vertybių puoselėjimu rūpinasi Mokyklos vadovas, Mokyklos vaiko gerovės komisija, į šį procesą įsitraukia visi Mokyklos bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tariantis;

9.2.3. tinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių (taip pat ir prevencinių programų įgyvendinimo) mikroklimatui gerinti planavimo: numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės (toliau – Priemonės), siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką;

9.2.4. Priemonių įgyvendinimo: Mokyklos darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas Priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja Mokyklos vadovo paskirtas Mokyklos darbuotojas;

9.2.5. Priemonių veiksmingumo vertinimo: analizuojami pasiekti rezultatai, sėkmės veiksniai ir trukdžiai, numatomos galimybės tobulinti Priemones;

9.2.6. Socialinis pedagogas atlieka tiriamąją veiklą mokykloje: 2-oje klasėje - „Draugystės tyrimas“, 3-ioje klasėje - „Mokyklos mikroklimato tyrimas“, 3-ioje ir 4-oje klasėse - „Patyčių masto įvertinimo anketa mokykloje“. Tiriamosios veiklos duomenys išanalizuojami, pristatomi mokytojų metodiniame susirinkime bei pateikiamos rekomendacijos klasių vadovams.

10. Mokinių pozityvių vertybių formavimas:

10.1. mokinių dalyvavimas gerinant Mokyklos mokymo(si) aplinką: mokiniai aktyviai dalyvauja kuriant pozityvų mokyklos mikroklimatą, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir vertinamos, skatinamas bendruomeniškumas, mokinių saviraiškus dalyvavimas prasmingose veiklose;

10.2. dalyvavimas vietos bendruomenės veikloje: sudaromos galimybės ir skatinamas mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų taikymas ir įtvirtinimas įvairiuose gyvenimo kontekstuose (pvz., skatinama savanorystė, dalyvavimas pilietinėje, socialinėje ir kitoje bendruomeninėje veikloje ir kt.).

11. Tėvų įtraukimas / įsitraukimas:

11.1. tėvų aktyvumo skatinimas: skatinamas tėvų dalyvavimas kuriant saugią mokymo(si) aplinką Mokykloje, įtraukiant juos į Priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą Mokyklai vietos bendruomenėje;

11.2. tėvų konsultavimas, informavimas: vykdomas tėvų konsultavimas ir informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos Mokykloje kūrimo klausimais.

III.PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

12. Visi Mokyklos darbuotojai privalo tuoj pat sustabdyti smurtą, nepriklausomai nuo smurto formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių.

13. Mokyklos darbuotojas gali taikyti pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu, kai siekiama:

13.1. Apsaugoti mokinį (-ius) nuo savęs ar kito asmens (su)žalojimo;

13.2. Užkirsti kelią ar nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, Mokyklos darbuotojus ar aplinkos asmenis;

13.3. Neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

13.4. Nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jeigu mokinys (-iai) nereaguoja į žodinius Mokyklos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

13.5. Nutraukti mokinio (-ių) veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo;

13.6. Atskirti mokinį, griaunantį bendrą klasės tvarką ar Mokyklos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos.

14. Mokyklos darbuotojas, sustabdęs smurtinį įvykį, nedelsiant įvertina būtinos pagalbos nukentėjusiajam poreikį ir, jei reikia, suteikia skubią medicininę ar/ir psichologinę pagalbą (esant skubiam reikalui, kviečiama greitoji medicininė pagalba).

15. Mokyklos darbuotojas apie smurtinį įvykį praneša smurtavusio vaiko klasės vadovui, kuris privalo:

15.1. Informuoti smurtiniame įvykyje dalyvavusių vaikų tėvus;

15.2. užfiksuoti smurtinį įvykį specialioje patyčių registravimo formoje (priedas Nr. 1) ir pateikti ją mokyklos psichologui.

16. Iškart po smurtinio įvykio, smurtavęs mokinys yra pašalinamas iš ugdymosi proceso ir yra pakeičiama jo ugdymosi vieta. Aptaręs smurtinį atvejį su socialiniu pedagogu, mokinys turi pateikti raštu pasiaiškinimą, kaip jis supranta incidentą. Pasiaiškiniame turi matytis, kaip smurtavęs mokinys prisiima atsakomybę. Mokinys taip pat turi nurodyti, kokias pastangas jis dės, siekdamas, kad panašus įvykis daugiau nepasikartotų.

17. Smurtautojui taikoma drausminė priemonė – įsipareigojimas viešai ar kita forma atsiprašyti nukentėjusįjį bei, esant reikalui, turto žalos nukentėjusiam ir/ar Mokyklai atlyginimas. Atsiprašyti nukentėjusio smurtavęs mokinys privalo per 2 kalendorines dienas.

18. Nukentėjusiam nuo smurto mokiniui suteikus medicininę pagalbą, iškart po įvykio yra suteikiama psichologinė pagalba.

19. Smurtavęs mokinys išpėjamas apie tolimesnes pasekmes, jei smurtinis elgesys iš jo pusės vėl pasikartos.

20. Klasės vadovasiškart po smurtinio atvejo parengia pozityvaus elgesio skatinimo priemonę (lentelę), kurioje žymi ir akcentuoja mokinio pozityvų elgesį. Skatinimai ir apdovanojimai už pozityvų elgesį aptariami ir su mokinio tėvais. Taikant šį metodą labai svarbus bendras rezultato aptarimas kartu su mokiniu ir jo tėvais bei pozityvaus elgesio skatinimo sistemos sukūrimas, todėl klasės vadovas turi su smurtavusio vaiko tėvais aptarti:

- Koks tiksliai mokinio elgesys bus skatinamas ir fiksuojamas;
- Kokios skatinimo ir apdovanojimo priemonės bus taikomos konkrečiam mokiniui. Priemonės turi atitikti vaiko raidos etapą ir turi būti efektyvios;
- Kaip dažnai bus taikomas apdovanojimas už pozityvų vaiko elgesį;
- Būtina abiems pusėms (tiek mokytojai, tiek tėvams) griežtai laikytis savo susitarimų. Mokytoja fiksuoja pozityvų elgesį, tėvai apdovanoja vaiką už pozityvų elgesį ir neteikia apdovanojimų už netinkamą elgesį.

21. Mokytoja naudoja pozityvaus elgesio skatinimo priemonę **iki 4 savaitių**. Po to mokinys pats fiksuoja savo elgesį savarankiškai, mokytoja tik patikrina ir, jei reikia, patikslina.

22. **Antrą kartą** tam pačiam mokiniui sukėlus smurtinę situaciją galioja tie patys smurtinio elgesio stabdymo principai ir mokinio laikinas ugdomosios vietos pakeitimas.

23. Po antrojo smurtinio įvykio klasės vadovas:

23.1. Fiksuojąįvykį patyčių fiksavimo lape, kurį perduoda Mokyklos psichologui;

23.2. Informuoja smurtavusio vaiko tėvus apie susitikimą su klasės vadovu bei pagalbos vaikui specialistais (socialiniu pedagogu ir psichologu).

24. Smurtavusiam vaikui skiriamos šios drausminės priemonės – įsipareigojimas viešai ar kita forma atsiprašyti nukentėjusiojubei raštiška pastaba apie jo elgesį.

25. Smurtavęs mokinys pašalinamas iš ugdymosi proceso ir yra pakeičiama jo ugdymosi vieta.

26. Smurtavusio vaiko tėvai kviečiami susitikimui, kuriame aptariamos vaiko elgesio problemos ir sudaromas individualus pagalbos vaikui planas (priedas Nr.2), kuriame apibrėžiamos darbo su vaiku tikslai ir kryptys bei pasidalinama, kokią pagalbą vaikui teiks mokyklos specialistai, o kokią – mokinio tėvai. Psichologas gali skirti individualias ar grupines konsultacijas, o socialinispedagogas – socialinių įgūdžių ugdymo užsiėmimus. Sutariamas laikotarpis, po kurio bus organizuojamas antrasis mokinio tėvų, klasės vadovo bei Mokyklos specialistų susitikimas, siekiant aptarti ir įvertinti pasiektus rezultatus. Rekomenduojamas laikotarpis individualaus vaiko plano išbandymui - 1-2mėn.

27. **Trečią kartą** tam pačiam mokiniui sukėlus smurtinę situaciją galioja tie patys smurtinio elgesio stabdymo principai ir mokinio laikinas ugdomosios vietos pakeitimas.

28. Po trečiojo smurtinio įvykio klasės vadovas:

28.1. Pildo patyčių fiksavimo formą ir pateikia ją psichologui;

28.2. Kviečia smurtavusio vaiko tėvus į Vaiko gerovės komisijos posėdį, kuris organizuojamas kaip įmanoma greičiau po smurtinio įvykio.

29. Smurtavusiam vaikui skiriamos šios drausminės priemonės – įsipareigojimas viešai ar kita forma atsiprašyti nukentėjusįjį bei raštiškas papeikimas už smurtinį elgesį.

30. Vaiko gerovės komisija gali siūlyti vaiko tėvams socialinės, medicininės, teisinės, psichologinės pagalbos būdus:

30.1. Vaiko ir/ar visos šeimos psichoterapiją;

30.2. Vaiko poreikių įvertinimą Psichologinėje pedagoginėje tarnyboje;

30.3. Vaiko raidos, emocijų-elgesio sunkumų įvertinimą Vaiko raidos centre;

30.4. Tėvystės įgūdžių mokymus;

30.5. Socialinių įgūdžių ir/ar pykčio valdymo grupinių užsiėmimų lankymus.

31. Vaiko gerovės komisijoje kartu su smurtavusio vaiko tėvais yra sukuriamas naujas individualus pagalbos vaikui planas ir paskiriamas vienas iš Komisijos narių, kuris bus atsakingas už plano priežiūrą ir numatytų jame tikslų siekimą.

32. Mokinio tėvams atsisakius siūlomos pagalbos ir/ar neįsitraukiant į bendrą individualų pagalbos vaikui planą, Mokykla turi teisę kreiptis į kitas institucijas, ginančias vaiko teises (policijos komisariatą, Vaiko apsaugos teisių skyrių ir pan.).

33. Mokiniui už nuolat pasikartojančius piktybinius smurtinius veiksmus Mokyklos administracija gali taikyti šias poveikio priemones:

33.1. Raštišką griežtą papeikimą už smurtinį elgesį;

33.2. Kitas pedagoginio poveikio priemones (*stebėtojo mokiniui paskyrimas, paskatinimų apribojimas ir pan.*).

33.3. Kreipimąsi į kitas institucijas (*Vaiko teisių apsaugos skyrių, Policijos komisariatą, Seniūnijos socialinį skyrių, kitas nevyriausybinės organizacijas ir kt.*).

33.4. Siūlymą keisti mokymo įstaigą.

34. Visi dokumentai, kuriuose fiksuojamas mokinio smurtinis elgesys, yra kaupiami ir segami į mokinio asmens bylą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35. Mokykla, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ar organizacijomis bei kitais suinteresuotais asmenimis.

36. Su Mokyklos nustatyta smurto prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai supažindinami visi Mokyklos bendruomenės nariai.

37. Klasės vadovas yra atsakingas už savo klasės mokinių supažindinimą su šiuo Aprašu.

38. Mokinių tėvai turi teisę susipažinti su šiuo Aprašu, kuris skelbiamas viešai, Mokyklos internetinėje svetainėje.

1 KARTAS

Mokyklos darbuotojas,
pastebėjęs smurtą

Stabdo smurtą

Nukentėjusiam
suteikia būtiną
pagalbą

Praneša klasės
vadovui

KLASĖS VADOVAS

1. Smurtautoją
pašalina iš ugdymo
proceso

2. Nukentėjusį
mokinį nuveda pas
psichologą

3. Užpildo patyčių
formą ir perduoda
ją psichologui

4. Informuoja įvykyje
dalyvavusių vaikų
tėvus

5. Aptaria įvykį
klasėje su visais
dalyviais

Drausminės priemonės –
viešas atsiprašymas ir, jei reikia,
padarytos turtinės žalos
atlyginimas

6. Pradedama
pildyti *telgėsio lentelę*
smurtavusiam vaikui

2 KARTAS

KLASĖS VADOVAS

1. Smurtautoją pašalina iš ugdymo proceso

2. Nukentėjusį vaiką nuveda pas psichologą

3. Užpildo patyčių formą ir perduoda ją psichologui

4. Informuoja įvykyje dalyvavusių vaikų tėvus

5. Aptaria įvykį klasėje su visais dalyviais

Drausimės priemonės – viešas atsiprašymas ir raštiška pastaba dėl netinkamo elgesio

6. Organizuoja smurtavusio vaiko tėvų ir pagalbos vaikui specialistų susitikimą, kurio metu sudaromas *individualus pagalbos vaikui planas*

Psichologas

1. Teikia individualias arba grupines psichologines konsultacijas *smurtavusiam mokiniui*

2. Teikia psichologines konsultacijas *nukentėjusiam mokiniui*

Socialinis pedagogas

Organizuoja socialinių įgūdžių ugdymo mokymus smurtavusiam vaikui (individualius arba grupinius)

3 KARTAS

KLASĖS VADOVAS

1. Smurtautoją pašalina iš ugdymo proceso

2. Nukentėjusį mokinį nuveda pas psichologą

3. Užpildo patyčių formą ir perduoda ją psichologui

4. Informuoja įvykyje dalyvavusių vaikų tėvus

5. Aptaria įvykį klasėje su visais dalyviais

6. Organizuoja VGK ir kviečia smurtavusio vaiko tėvus

Drausminės priemonės – viešas atsiprašymas ir raštiškas papeikimas už netinkamą elgesį

VKG

Rekomenduoja vaiko ir/ar visos šeimos psichoterapiją

Rekomenduoja tėvams vaiko įvertinimą VPPT

Rekomenduoja tėvams vaiko raidos, emocijų-elgesio sunkumų įvertinimą Vaiko raidos centre

Rekomenduoja vaiko tėvams tėvystės įgūdžių mokymus

Rekomenduoja vaikui socialinių įgūdžių ir/ar pykčio valdymo grupinius užsiėmimus

Sudaro kartu su vaiko tėvais individualų pagalbos vaikui planą